

352/457.1
(084.5)

9-1

878 -

ЗАКОН

КРАЛЯ СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО
17 АПР 1902
ПРАВДЕ.

о

ОПШТИНАМА

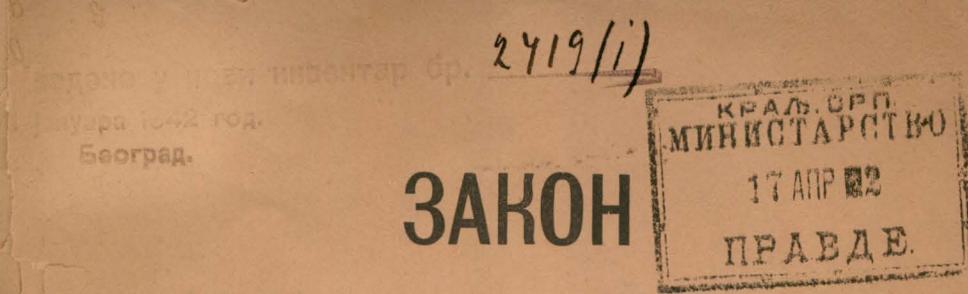

БЕОГРАД

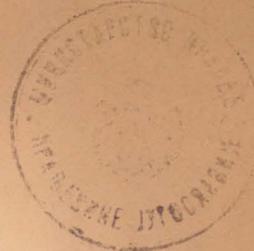
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1902.

ЦЕНА 0·80 ДИН.

ЗАКОН
О ПШТИНАМА

БЕОГРАД

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ СРВИЈЕ

1902.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА ЈЕ НА-
РОДНО ПРЕДСТАВНИШТВО УСВОЈИЛО И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ
И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН О ОПШТИНАМА

који гласи :

I.

Опште одредбе

Члан 1.

Општину чине они српски држављани, који
стално живе у варошима, варошицама и селима.

Члан 2.

Општине су основне управне и судске је-
динице.

Члан 3.

Општине су у својим унутрашњим општинским
пословима самоуправне, а као делови државне це-
лине подлеже надзору државних власти по одред-
бама овога закона.

Јан. 6.
38749

Члан 4.

Општина има двојаких: сеоских и варошких. У ове последње спадају и општине варошица. Прописи овог закона односе се на све општине подједнако, осим где је то изриком у овом закону друкчије наређено.

Члан 5.

Свака општина има свој простор на који се простира њена власт, и тај се простор зове општински атар.

Члан 6.

Свака општина мора имати најмање 200 пунолетних грађана.

Ну изузетно у местима где има незгода, које отежавају или прекидају редован саобраћај, општине могу бити и испод 200 пунолетних грађана.

Члан 7.

Села, која немају 200 пунолетних грађана, морају спајањем са суседним селима образовати општину, осим случаја предвиђеног у другом одељку члана 6. овог закона.

При саставу општина ни једно село или варош не може цепати.

Она села која уђу у састав варошке општине не морају подносити терете, које подносе по закону вароши и варошице за своје засебне варошке потребе.

Члан 8.

Две или више општина могу се спојити и саставити једну општину, а тако исто и поједина села одвојити од једне општине и спојити са другом, кад саме општине или села то затраже.

У том случају морају се општине или села најпре између себе погодити, како да у будуће притежавају и уживају општинска добра и капитал, ако га имају, па по том ову своју жељу из-

јављују, преко својих општинских судова, а по са слушању збора у смислу V одељка овог закона, непосредно надзорној државној власти, која ће у року за десет дана предмет доставити министру унутрашњих дела, а овај поступити по члану 10. овог закона.

Ако се села не погоде, како ће да уживају сеоска добра и капитал, уживаће свако своју имовину као засебну својину.

Члан 9.

Два или више села, која су у заједници сачињавала једну општину, могу се по жељи својих чланова раздвојити у засебне општине на онај исти начин, који је изложен у члану 8. овог закона. Али се у том случају морају та села, пре него што се раздвоје, прво сагласити како ће као нове општине стајати међу собом, што се тиче општинске имовине, дуга, општинског атара и уживања општинских добара. Ако се општине не могу у овоме да сложе, ствар ће се предати на решење избраном суду.

Члан 10.

О оснивању нове и укидању које од досадашњих општина решава Државни Савет.

Одвајање појединих села и заселака од једне општине и приоддавање другој, одобрава министар унутрашњих дела, пошто се испуне услови члана 8. и 9. овог закона.

Ово оснивање, укидање или одвајање одобрава Краљ указом на предлог министра унутрашњих дела, и обзнањује се у службеним новинама

Члан 11.

Ако се између две или више општина догоди распра о атару, надлежна полицијска власт, по саслушању дотичних страна и своме извиђају, решава ствар и привремено одређује границе атару.

Противу овога решења има места жалби министру унутрашњих дела. Његово решење не подлежи ницијем разматрању, а границе појединих општинских атара остају онако, како је тим решењем наређено све дотле, докле ову ствар коначно не реши избрани суд. У решењу надзорне власти мора се означити и рок, до кога се мора саставити избрани суд ради решења овог спора, али тај рок не може бити дужи од 2 месеца ни краћи од двадесет дана.

Овако се поступа и у расправама око атара између појединих села и заселака.

Члан 12.

Две или више општина могу се удружити ради подмирења неких заједничких потреба, или за извршење неког нарочитог заједничког посла.

Члан 13.

Свака општина дужна је имати своју зграду за судницу, која мора бити близу друма или места где је живљи саобраћај, а ако је могућно и на средокраји општине. Ни у ком пак случају не може бити општинска судница ван села.

Члан 14.

Зграда за општинску судницу мора бити за- себна и имати најмање две собе и чекаоницу.

Осим овога дужна је општина имати и зграду за затвор притвореника са две собе.

Ове зграде у сеоским општинама, а тако и у варошким до 500 пунолетних грађана, не морају бити од тврдог материјала.

Општине које имају своје зграде за суднице, дужне су удесити их по прописима овога закона.

II.

Чланови општина и њихова права и дужности

Члан 15.

Сваки српски пунолетни грађанин, по самом закону, члан је оне општине којој припада варош, варошица или село у коме је рођен, ако ту стално станује, или где као стално настањен постане пунолетан.

Члан 16.

Сваки српски грађанин може се из своје општине иселити и постати члан друге општине. За члана друге општине мора бити примљен:

1. ако му није решењем или пресудом надлежне власти забрањено живети у дотичној општини;

2. ако може себе и своју породицу издржавати својом зарадом;

3. ако је доброг владања.

Узима се да нису доброг владања:

а) они који су били осуђивани судом за проста из користољубља учињена злочинства или преступе, док не поврате грађанску част; и

б) они који се налазе под судским ислеђењем због горе именованих дела, док се не оправдају.

Они који су за време малолетства осуђивани за дела под а. и б. не узимају се да су рђавог владања.

Члан 17.

Државни чиновници, свештеници оба реда, учитељи и неуказни службеници државни по закону су чланови општине где служе.

Члан 18.

Они који буду примљени у српско поданство, по закону постају чланови у општини где положе заклетву, или где изјаве да желе живети.

Члан 19.

Чланови општине имају права на општинску потпору у случају осиромашења, изнемогlostи и болести, ако су у њој провели стално најмање пет година.

Члан 20.

Дужности су чланова општине:

- а) да плаћају општински прирез и подносе друге терете, који су потребни за одржавање и напредовање општине; и
- б) да у случају потребе лично раде на општинским пословима, где је потребан већи број људи и подвозних средстава, да дају у томе случају личну замену или да дају за то новчану накнаду по одређеној такси.

III.

Гласачки списак.

Члан 21.

Општински ће суд, до 6. децембра сваке године, начинити и јавно у судници на углед изложити списак свију својих грађана, који право гласања на збору имају. Овај ће списак суд у току године допуњивати и исправљати, и сваки може противу овога списка чинити примедбе општинском суду, а противу решења општинског суда жалбе се подносе првостепеном суду, а у Београду првостепеном суду града Београда, чије је решење извршно и за општински суд обавезно. На захтев суд је дужан сваком гласачу у свако доба, у време канцеларијско, дати списак гласача на преглед, допустивши му и препис, ако то затражи. За оверавање преписа бирачког списка општински ће суд наплаћивати 20 пара динарских у корист своје касе.

На десет дана пред општински збор председник и деловођа општинског суда дужни су саставити и у судници на углед изложити азбучни списак, верно изведен из списка састављеног по првом ставу овога члана, свих грађана своје општине који ће на дан општинског збора имати право гласања.

Члан 22.

У азбучном списку уписиваће се гласачи азбучним редом. У њему се мора уписати име и презиме, занимање и место становља сваког гласача.

На закључку азбучног списка означиће се писменима број његових страна и број гласача. Затим ће азбучни списак бити утврђен печатом општинског суда и потписом председника и деловође.

Члан 23.

Потребне податке за састав гласачког списка дужне су давати општинском суду све власти на његов захтев.

Члан 24.

Азбучни списак може се све до на један дан пред општински збор мењати и попуњавати, према томе да ли ко за то време задобије или изгуби право гласања.

Члан 25.

Од дана када је азбучни списак изложен у општинској судници па до рока одређенога чланом 24. овога закона, сваки грађанин дотичне општине има право азбучни списак прегледати, на њега примедбе чинити и исправке тражити, било за себе било за другога.

Члан 26.

Исправке се могу тражити усмено или писмено.

Општинске власти неће наплаћивати никакве таксе за рад или за акте, који се тичу тражења исправака у азбучном списку.

Свако тражење исправке забележиће се у нарочити списак, који ће се увести у општински деловодни протокол.

Члан 27.

Председник и деловођа општинског суда, ако нађу да су тражене исправке умесне, избрисаће у азбучном списку лица, која по закону нису могла бити уписана, а уписати лица, која треба да буду уписана.

Код имена свакога избрисаног и доданог лица у азбучном списку, а у рубрици „напомена“, забележиће се ког је дана, месеца и године и зашто је то учињено. Осим тога на крају азбучног списка, после извршених исправака, забележиће се словима колико је свега лица избрисано и колико додано, па испод тога потписаће се председник и деловођа општинског суда.

Члан 28.

За неисправност гласачких спискова одговорни су председник и деловођа општинског суда и казниће се по члану 157. овог закона.

IV

Општински збор.

A.) Састав, сазив и рад збора.

Члан 29.

Општински је збор по овоме закону: сазвани и конституисани скуп правних гласача једне општине.

Члан 30.

На општинском збору имају право гласа сви пунолетни грађани општине који плаћају најмање 15 динара непосредне порезе на годину, без икаквих приреза, а нису према пропису члана 32. овог закона право гласања изгубили.

У задрузи имају право гласања на збору онолико пунолетних задругара, по реду старости, колико пута задруга плаћа по 15 динара непосредне порезе, без икаквих приреза.

Ово важи и за оца и пунолетне синове, ако живе у заједници.

Члан 31.

Официри и војници сталног кадра не могу учествовати на општинском збору.

Члан 32.

Немају права гласања на општинском збору:

1. који су осуђени због злочинства, док не поврате грађанску част;
2. који су осуђени на затвор са губитком грађанске части за време док им је она пресудом одузета;
3. који се налазе под ислеђењем за дела под 1. и 2. наведена;
4. који се налазе под стечиштем, док се оно са њихова имања не скине;
5. који су под старатељством;
6. који су под полицијским надзором;
7. који нису платили свој порез и прирез за прошлу годину.

Члан 33.

Општински збор ради ове послове:

1. бира председника општинског суда, кметове, одборнике и њихове заменике, по прописима овог закона;

12

2. решава о прирезу за подмирење општинских потреба (чл. 131);

3. решава о отуђењу непокретног имања општинског ма од колике вредности; а покретног: у сеоским општинама преко 200 динара, а у варошким преко 1.000 динара;

4. решава о свакој општинској грађевини или предузећу, ако би трошак око овог прелазио суму: у сеоским општинама преко 1.500 динара, а у варошким преко 6.000 динара;

5. решава да ли да се какав општински посао кулуком изврши;

6. доноси своју одлуку и по оним предметима за које је надлежан општински одбор, али је већија одборника и заменика интересована у тим предметима;

7. решава где ће и колико ће бити пијаца у општини;

8. решава питање о називу општине;

9. решава о задужењу општине;

10. решава о месту где ће бити општинска судница (члан 13.).

Ово решење збор доноси по предлогу општинског одбора, пошто је претходно саслушано мишљење инжињера и лекара, чије дневнице и попутнице не падају на терет општине.

11. решава или даје мишљење о свима предметима за које се овим или другим којим законом наређује да их решава збор или да даје о њима мишљење.

Решење збора о отуђењу непокретног имања и о задужењу општине (тач. 3. и 9.) важи кад га одобри Државни Савет.

Решење збора о прирезу преко одређене стопе овим законом важи кад га одобри министар финансија, односно Државни Савет.

Члан 34.

Општински суд сазива збор:

1. кад наступи случај тачке 6. члана 33. овог закона;

2. кад то реши општински одбор;

3. кад то нареди државна надзорна власт; и

4. кад општинском суду написмено изјаве жељу и означе општинску потребу најмање једна четвртина правних гласача. Ово се не може односити на мењање председника, кметова, одборника и њихових заменика. Овај захтев грађана не подлежи плаћању таксе.

Члан 35.

Општински збор сазива се код општинске суднице писменом или штампаном објавом, која се мора прилепити на судници и другим видним местима.

У објави се мора означити: по чијем се решењу или наредби збор сазива, дан збора, време његовог почетка, шта ће се на збору радити и имена чланова гласачког одбора.

По свима општинама држање збора обзначиће се, поред писмених објава, и другим уobičajenim начином.

Члан 36.

Од дана огласа о сазиву збора па до дана збора мора протећи најмање 8, а највише 15 дана.

У случајевима члана 34. овога закона општински суд је дужан сазвати збор најдаље за 15 дана од дана појављеног случаја из тачке 1., донетог решења одборског, примљене наредбе власти или изјаве грађана — тачка 2., 3. и 4.

Ако општински суд не сазове збор у означеном року, кад је сазив збора одбор решио, или грађани тражили, по тачки 4. члана 34., онда ће то учинити сам одбор, а збору ће пред-

седавати најстарији писмени одборник; а ако општински суд у означеном року не сазове збор кад је надзорна власт наредила, тада ће она тражити да то изврши општински одбор; а ако и одбор то не учини, онда ће то учинити она сама, и у објави о сазиву именовати председника и чланове гласачког одбора.

И у овим случајевима вреде сви остали прописи о сазиву и раду на збору.

Члан 37.

Председник општинског суда је председник општинског збора. Он отвара, руководи и закључује општински збор.

Ако је место председника упражњено, или се врши избор председника, или је он спречен, или је у питању, које се на збору решава, он интересован, онда га заступа по избору најстарији писмени кмет, а кад је овај спречен или је и он интересован, онда најстарији по годинама писмени одборник.

Члан 38.

Председник збора и четири лица одређена према пропису члана 84. тач. 16. овог закона чине гласачки одбор. Ако би који члан гласачког одбора био спречен, његово ће место попунити сам гласачки одбор од заменика које је општински одбор као такове одредио.

Гласачки одбор расправља већином гласова сва питања, која би се појавила за време рада општинског збора. Он потписује и записник општинског збора.

Чланови гласачког одбора помажу председнику при преbroјавању гласова, а и у осталом раду, према прописима овога закона.

Члан 39.

Председник одржава ред на збору. Догоди ли се на збору већи неред, па га председник не може

да стиша, он распушта збор, — а проузроковаче нереда узима на одговор и казни или ако је кривица већа, спроводи надлежној полицијској власти с оптужбом, која ће даље по закону поступити.

О сваком нереду, који би се учинио на збору, на коме не би било државне надзорне власти, председник је дужан одмах известити је.

Члан 40.

Нико не сме доћи на збор под оружјем сем лица која долазе ради гласања, а по прописима носе оружје (члан 144. овог закона).

Б. Гласање и заједничка седница општинског збора.

Члан 41.

Сваки гласач може гласати на општинском збору само једанпут и лично.

Члан 42.

Гласање је на општинском збору јавно.

Члан 43.

На дан, одређен за општински збор, састаје се гласачки одбор у општинској судници у $7\frac{1}{2}$ часова, а збор отвара у 8 часова пре подне.

Члан 44.

Чим председник отвори збор, гласачи прилазе редом одборском столу начином, који је гласачки одбор показао, и дају свој глас слободно и јасно. Гласачки ће одбор пустити да гласа само оног гласача, који је записан у азбучном гласачком списку.

Чим који гласач даде свој глас, онда ће онај одборник, који држи азбучни гласачки списак, поред имена тога гласача ударити знак, да је гласао; а они одборници, који бележе гласове, који

падају за или против предлога о коме се гласа, бележиће на једном табаку редом имена оних гласача, који гласају за предлог, а на другом имена оних, који гласају против предлога.

Ако се на збору врши избор општинских чланица, гласач ће казати кога хоће за оно за шта се бира, а може дати лично и исписану или напштампану листу својих кандидата, коју је председник гласачког одбора дужан примити и прочитати.

Чим који гласач да свој глас, онај одборник који држи азбучни списак, удариће поред гласаччевог имена знак да је гласао; а онај одборник који бележи имена кандидата, пошто је на особеном табаку написао име, презиме и занимање лица као и звање за које се бира, и за које је дат глас, — написаће оздо име бирача, који глас даје, а под његовим именом записиваће се редом имена оних, који дају глас за исто лице за то звање.

Цео гласачки одбор или најмање тројица имају једнако заседавати у одаји где се гласање врши, од како је збор почeo па до подне, и од 2 часа по подне, па док збор не престане.

Но пре него што бирачки одбор у подне прекине рад, одредиће стражу код одаје где се гласање врши и закључати све уласке, па ће кључ узети себи председник. И гласачи имају права оставити два човека код ове одаје, као стражу. Ова стража не сме у одају ову пустити никога пре долaska гласачког одбора.

Кад се рад хтедне наставити после подне, одају где се врши гласање не може сам председник отворити и у њу ући; него мора сачекати бар још двојицу чланова гласачког одбора.

За време збора гласачи имају право долазити у седницу, где се врши гласање и уверавати се о бележењу гласова, немајући права да тада праве

17

никакве примедбе или сметају самом раду. Али ради овога не могу доћи од једном више од три гласача, и чим се увере, дужни су одмах удаљити се из седнице.

Члан 45.

Бирачи могу долазити на збор до 5 часова после подне. У то време гласачки ће одбор, мада сви бирачи нису дошли, наредити да се затвори двориште суднице и да се непуштају на гласање који после долазе. А по том, пошто прими гласове од свију оних који су на време дошли а још нису гласали, гласачки ће одбор решити и огласити да је гласање свршено.

Али, ако су на збор пре одређеног времена дошли и гласали сви, који су као правни гласачи означени у азбучном списку, — онда гласачки одбор, и пре одређеног рока, може огласити да је гласање свршено.

Ако се на збору бирају општински часници, па је неко од кандидата добио савршену већину гласова по броју гласача у азбучном списку означеном, онда ће одбор огласити избор онога који има савршену већину за свршен, ма да нису сви гласачи дошли на збор и гласали.

Члан 46.

Чим је свршено гласање, одбор ће одмах сашити све табаке, на којима су бележени гласови гласача уједно; обележити их бројевима: 1, 2, 3 и т. д. и на крају додати један празан табак; па крајеве конца општинским печатом утврдити, и у записнику назначити колико је свега табака.

За тим ће одбор по азбучном списку пребројати гласове свију, који су их дали, и на крајњем празном табаку, који је ушивен са гласачким табацима, написати целокупан број гласача који су гласали, и то ће одмах јавно казати.

После овога ће одбор приступити сабирању и упоређивању гласова, колико је гласача гласало за предлог а колико противу предлога, који се на збору решавао.

Члан 47.

После свршеног пребројавања гласова, гласачки ће одбор одмах саставити записник општинског збора.

У записник општинског збора ставиће се:

1. кога је дана, месеца и године општински збор сазван и држан, и ради чега;
2. у колико се часова састао гласачки одбор;
3. у колико је часова збор отворен и закључен;
4. колико је по азбучном списку било свега правних гласача;
5. колико је свега гласало;
6. колико је гласало за предлог, колико против, и је ли предлог усвојен или одбачен;
7. при бирању општинских часника или других лица: колико је гласова које лице добило и за што, је ли изабрано или мора бити ужи избор и између којих лица;
8. је ли збор био у реду или је распуштен, и зашто;
9. је ли какво питање гласачки одбор расправљао, и како је расправио;
10. примедбе, или одвојено мишљење, појединих чланова гласачког одбора.

Члан 48.

Пошто гласачки одбор састави записник, објавиће резултат гласања.

Члан 49.

Пуноважно је решење збора онда, ако је на њему учествовала најмање једна половина способних гласача, а одлука је општинског збора оно шта је гласало половина гласача и један више.

А ако на збор не дође половина гласача, или дође али би гласови били подједнако подељени, онда се сматра да ствар није решена, и општински суд је дужан у року од 10 дана сазвати други збор. На овом другом збору решеће се предмет са оним бројем гласача, који су дошли. Ако ли би и на овом збору гласови били подједнако подељени, сматра се да је ствар одбачена.

Члан 50.

Ако се на збору врши избор часника општинских, па ни један од бираних није добио савршену већину, гласачки ће одбор решити да се држи нов збор за ужи избор, између оних који су добили највећи број гласова.

Члан 51.

Ако се има извршити ужи избор, гласачки ће одбор саставити оглас за нов збор. У том огласу треба да стоји: колико је свега гласача по гласачком списку; колико је њих свега гласало; које је апсолутна већина; имена кандидата, који су највише и колико који гласова добили; између којих се и ког дана има извршити ужи избор.

Овај оглас гласачки одбор предаће општинском суду, да га он објави и гласаче позове на збор.

Рок за ужи избор не може бити краћи од три ни дужи од осам дана.

Члан 52.

Ужи избор бива само између оних кандидата, који су у огласу гласачког одбора означени.

Ну ако би се десило и на ужем избору, да од ових кандидата ни један опет не добије савршену већину, онда се сматра да је изабран онај, који је добио највише гласова; а ако су двојица или више њих добили подједнак број гласова, онда гласачки одбор, којком решава ко је изабран

Члан 53.

По свршетку посла ради кога је збор сазват, гласачки ће одбор свој записник, гласачке спискове и све остале изборне акте предати општинском суду, који ће их одмах завести у општински деловодни протокол.

В. Сеоски састанак.

Члан 54.

У општинама које су састављене из више села, постоји и сеоски састанак, који је скуп правних гласача тога села.

Члан 55.

На сеоском састанку врши: избор сеоског кмета и избор сеоских пуномоћника, у случају кад село има само за себе да води парницу; врше се објаве државних и општинских власти, и други сеоски послови.

Члан 56.

Кад се на сеоском састанку бира кмет или сеоски пуномоћници, он се држи код општинске суднице и за њега важе сви прописи овога закона, који се односе на сазив збора општинског, састав гласачког одбора, начин гласања, бројање и бележење гласова, сређивање изборног посла, објаву резултата гласања и вршење ужег избора.

V

Конституисање нових општина.

Члан 57.

Према прописима овога закона сазвани и конституисани скуп правних гласача оних општина, које се спајају у једну нову општину, зове се: заједнички збор.

Члан 58.

Заједнички збор сазива општински суд једне од оних општина, које се спајају.

Који ће општински суд сазвати заједнички збор и у којој општини, одређује државна надзорна власт.

Члан 59.

Председник и чланови гласачког одбора заједничког збора они су, који су и за општину чији је суд позвао заједнички збор.

Члан 60

Гласање се на заједничком збору врши по азбучним списковима општина које се спајају, и које су оне послале општинском суду оне општине, у којој је збор сазван, најдаље на два дана пре дана одређеног за заједнички збор.

Члан 61.

Заједнички збор бира за нову спојену општину председника, одборнике и заменике; а кметове, по пропису члана 100. овог закона.

Члан 62.

Скуп правних гласача вароши, варошице, једног или више села, која хоће да се одвоје од општине којој припадају, и да оснују нову заједницу општину, сазван и конституисан према пропису члана 35., 36. и 37. овог закона, зове се: засебан збор.

Члан 63.

Засебан збор сазива општински суд у месту где је општинска судница.

Члан 64.

Председник и чланови гласачког одбора засебног збора они су, који су и за дотичну општину.

Члан 65.

Гласање се на засебном збору врши по гла-
сачким списковима вароши, варошице или села,
која хоће да се одвоје и оснују нову општину.

Члан 66.

Засебан збор бира: председника општинског
суда, кметове, одборнике и заменике за нову оп-
штину, по прописима овога закона.

Члан 67.

Прописи о општинском збору важе и за за-
једнички и за засебан збор, у колико за њих није
овим законом друкчије наређено.

VI.

Општински одбор.

Члан 68.

У свакој општини постоји општински одбор:

1. у општинама до 500 пунолетних грађана има 10 одборника;
2. у општинама преко 500 до 1000 пунолет-
них грађана закључно има 16 одборника;
3. у општинама преко 1000 пунолетних гра-
ђана има 20 одборника.

Београдска општина има 30 одборника.

Општински одборници имају заменике. Број заменика раван је половини броја одборника.

У општинама које су састављене из више села, или из вароши и села, број одборника сразмеран је броју чланова које има варош или село.

Члан 69.

Општински одборник и заменик може бити сваки грађанин, који има право гласа на збору, а поред тога плаћа: у окружним варошима и

Београду тридесет динара непосредне порезе без икаквих приреза; а у свима осталим општинама по петнаест динара годишње.

Општински одборници и заменици не могу бити: чиновници надлежства, који над општином воде непосредан надзор, општински службеници и служитељи под платом и служитељи државних надлежстава, и сродници по крви до четвртог, а по тазбини до другог степена закључно. Ако су овакви сродници случајно изабрани, старији по годинама узима се за одборника.

Општински одборници и заменици не могу бити општински лиферанти или предузимачи.

Члан 70.

Кад се бирају одборници, изабраће се уједно и заменици одборника.

Члан 71.

Одборници и заменици немају никакву плату од општине. Но ако по општинској потреби врше какав посао скопчан са трошковима, одбор ће им одредити накнаду.

Члан 72.

Сваки члан општине, који буде изабран за одборника или заменика, дужан је примити се тога избора и отправљати дужност одборничку за време, за које је изабран.

Избора се пак не морају примити:

1. који су навршили шездесет година;
2. који због дуготрајне болести и слабости нису у стању вршити дужност одборничку;
3. чланови општине, који се по своме ре-
довном занимању већином налазе на страни или на путу;
4. државни чиновници, који су у служби, све-
штеници и учитељи;

5. они, који су били одборници или заменици, за две године после тога, кад су престали бити одборници или заменици.

Члан 73.

Одборници и заменици, пошто се уведу у дужност, не могу ни на који начин одступити са свога положаја, пре него што одслуже прописан рок. Ну ако за време трајања њихове службе наступи према коме неспособност, предвиђена у чл. 32., онда таквог разрешава одбор од његове дужности, или ако то одбор пропусти учинити, то врши надзорна власт својом наредбом.

Члан 74.

Разлоге оних чланова општине, који су, по-менути у тач. 2. и 3. члана 72., оцењује и уважава општински одбор; и кад те разлоге уважи, онда се, по наредби одбора, бирају нови одборници на њихова места, а дотле одбор заменицима попуњава привремено број одборника; а за лица означена у тач. 1., 4. и 5. прима изјаву на знање.

Члан 75.

Кад које лице, осим оних у члану 72. именованих, не би хтело примити се дужности одборника или заменика, дужно је тога ради, најдаље за осам дана после саопштеног му избора, поднети молбу општинском суду, с назначењем узрока због којих не може да се прими избора. Према важности разлога, општински ће одбор или молбу уважати, или ће молитеља решењем одбити.

Лице које је кажњено по пропису члана 160., не мора се примити избора за две године.

Члан 76.

Одборници и заменици бирају се на две године. На крају прве године, пошто се изврши

избор по овом закону, половина изабраних одборника и заменика одступа и другим се избором замењује, а друга половина остаје на своме положају две године. Ово се одступање одређује коцком. Следећих година одступају они одборници и заменици, који су били у томе положају две године. Одступели могу бити наново изабрани.

Сви одборници и заменици полажу заклетву по чл. 106. овога закона. Докле ову заклетву не положе, не могу учествовати у седницама одбора, и решења, која би у таквим седницама била донета, не вреде.

Ну док се не изbere нов одбор, стари ће вршити дужност до новог избора, који се мора извршити најдаље за месец дана од дана кад ста-ром одбору истиче рок служења.

Члан 77.

Председник општинског суда је уједно и председник општинског одбора; а када је он спречен или га нема, онда ту дужност врши по избору најстарији кмет; ако ли ни овога нема, онда најстарији по годинама писмени одборник.

Члан 78.

Одбор се скупља у седницу на позив председников, или по свом закључку, кад има да решава о предметима, за које је он сам надлежан.

У позиву за седницу мора бити означен дневни ред.

Члан 79.

Седнице одбора су јавне и држе се у општинској судници; а дане, кад се држе редовне седнице, објављује општински суд у почетку сваког месеца.

Члан 80.

У седници општинског одбора дужни су долазити сви одборници. Који не би могао доћи, мора о томе благовремено известити председника, како би овај на његово место могао позвати заменика, а доцније мора свој изостанак оправдати пред општинским одбором.

Одбор решава да ли је изостанак оправдан или не, па према томе га извињава или казну изриче.

Члан 81.

Да би одбор могао донети пуноважну одлуку, треба да у седници буду две трећине одборника; а узима се да је оно решено, на што пристане половина присутних одборника и један више. Кад су гласови подједнако подељени, узима се да је одбор решио оно, на којој је страни председник општинског одбора или одборник који председава.

У одбору се гласа поименце.

Члан 82.

Кад се предмет одборског саветовања тиче приватних интереса кога одборника или заменика, онда тај одборник не може учествовати у саветовању и решавању о том предмету. Ово важи и за председника кад му одбор одређује плату, или је иначе интересован у предмету о коме одбор решава.

Члан 83.

Све одлуке одборске достављају се надлежној надзорној власти у препису.

Члан 84.

Општински одбор врши ове послове:

1. претреса, изменује и утврђује општински буџет;

2. решава о оставкама председника општинског суда и кметова, одборника и заменика;

3. коначно одобрава давање под закуп општинских добара, и решава о употреби и уживању општинске утрине;

4. решава да општина може купити какво неопкретно добро;

5. решава да се установи неко ново општинско звање или да се умножи број општинских службеника и служитеља;

6. бира пуномоћника, који ће општину у парницима заступати пред судом, и даје му пуномоћство; тако исто бира пуномоћнике и издаје пуномоћства за остале специјалне општинске послове;

7. решава да се подигне каква општинска грађевина или да општина изврши какав посао, ако трошак око тога у варошима и варошицама износи мање од шест хиљада, а у сеоским општинама мање од 1.500 динара, и ако за то није потребан никакав прирез;

8. да се какав поклон или легат прими и на шта да се употреби;

9. одређује да ли да се посао, који има кулуком да се сврши, подели на појединце, па сваки свој део да изради, или да се цес посао изради општим радом;

10. решава да ли да се ко прими за члана општине, осим случаја кад ко по самом закону постаје члан;

11. бира општинског лекара, инжињера, марвеног лекара, бабицу, пошто претходно од надлежног министра добије мишљење: да ли кандидат има потребне квалификације за ово место;

12. решава да се могу отуђити општинске покретне ствари у вредности до 200 динара по сеоским, а до 1.000 динара по варошким општинама; или да се до те вредности учини каква набавка;

13. одређује плату председнику општинског суда, кметовима и осталим општинским органима и служитељима (члан 115. и 116.);

14. изриче казну губитка плате до 15 дана над кметовима;

15. одређује таксу за откуп од личног рада — кулука;

16. бира 12 грађана у почетку године, од којих коцком за сваки збор бира четворицу за гласачки одбор и њихове заменике;

17. решава да се изнесу општинском збору на решење предмети, који спадају у надлежност збора, и о томе му чини формалне предлоге;

18. решава о свима предметима, које му овај или други закони стављају у надлежност, а исто тако и о свима оним предметима, за које по овом или другом ком закону није надлежан општински суд или збор, а треба да их уради или реши општина; и

19. одређује дане за збор, осим случаја кад надзорна власт наређује сазив збора.

VII

Општински суд.

Члан 85.

Општински је суд прва непосредна власт у општини.

Члан 86.

Општински суд чине председник, два кмета и деловођа. Председника замењује кмет, најстарији по годинама одборник. Заменити се редовно може одборником само један кмет.

Ако би који кмет био спречен, а не би било другога да га замени, онда ће га заступати најстарији по годинама одборник. Заменити се редовно може одборником само један кмет.

Ако је општина састављена из вароши и села или из више села, кметови се позивају на суђење по реду.

Члан 87.

У општинском суду, као председник и чланови — кметови — не могу бити два или више лица, која стоје међу собом у сродству до четвртог по крви или до другог степена по тазбини закључно.

Члан 88.

Општински суд у варошима и варошицама ради сваки дан; а у сеоским општинама држи недељно најмање два пута своје редовне седнице, и дане у које ће ове седнице држати, назначује и објављује у почетку сваке године. Ну осим ових редовних седница може држати и ванредне свакад, кад председник општинског суда за потребно нађе и седницу нареди, или кад то општински одбор, због нагомиланих послова, захте.

Члан 89.

Општински суд решава по већини гласова. Ну одлуке општинског суда административне природе, за које председник нађе:

1. да прелазе круг рада општинског суда;
2. да су противне законима и законитим наредбама власти, — подноси пре извршења, са својим мишљењем, на размотрење надзорној власти, која је дужна најдаље за петнаест дана од дана пријема донети образложену одлуку и о том известити општински суд.

Члан 90.

Општински суд има свој печат, на коме ће у средини бити државни грб, а унаоколо написано: »Суд општине Н«.

Облик и величину овога печата прописује министар унутрашњих дела, и он је једнак за све општине.

Члан 91.

На све акте, који се издају од стране општинског суда за јавну употребу, било по званичној дужности, било на захтев приватних, ставља се поред потписа и печат општинског суда с назначењем у ком је срезу и округу општина.

Члан 92.

Општински суд има ове власти:

1. полицијску, да одржава ред и безбедност у општини по прописима законским и по упутствима и наредбама државне полицијске власти;

2. самоуправну, т.ј. да сам и у договору с општинским одбором, по прописима овога закона, руководи општинске послове, чува и потпомаже општинске интересе, и стара се о унапређењу општине и њених чланова у сваком погледу, а поглавито просветном, привредном, здравственом и моралном;

3. управну и извршну, т.ј. да примењује и извршује законске прописе и на њима основане наредбе државних власти и своје одлуке и пресуде по грађанским и кривичним споровима;

4. судску власт, у колико им је она специјалним законима дата:

а) у грађанским споровима, по глави I. грађанског судског поступка ; и

б) у кривичним, за иступна дела, по части III. казненог законика.

Члан 93.

Општински суд, као полицијска и државна управна власт, врши ове послове:

1. стара се о чистоти у месту и околини;

2. стара се о безбедности лица и имања у општини;

3. стара се о добром одржању мостова, свих путова и о обалама река и потока ;

4. стара се о предупређењу пожара и о средствима за гашење;

5. стара се о одржању здравља људи и стоке у општини. Али обраћа нарочиту пажњу и контролише промет хране, зачина и других предмета од утицаја на здравље људско, и спречава државање и продавање фалсификоване и укварене хране, пића и зачина, и уопште свију предмета, који би својом употребом могли шкодљиво утицати на човечје здравље;

6. води надзор о разним мерама, којима се служе трговци и друга лица, која што на меру прођају, и уопште стара се да се преваре не догађају;

7. надзирава над кланицама, месарницама, механама, кафанама и гостионицама, да ли се извршују законски прописи и наредбе о томе ;

8. води бригу да ко не даје повода и не иде на руку развратности и скаредности, па све што је противу морала и благих обичаја отклања ;

9. представља државним властима сажитеље, који желе добити путне исправе за стране државе;

10. води списак свога становништва, по формулару који прописује министар унутрашњих дела, по саслушању управе државне статистике ;

11. надзирава над лицима која су стављена под полицијски надзор, и води о њима тачан списак ; и

12. стара се о том да у општини не буде просјака.

Суд општине београдске врши такође све ове послове, осим оних под тачком 2., 8. и 11., који остају и даље под Управом града Београда.

Члан 94.

Ако се коме путнику или иначе дододи каква штета, што путови и мостови у атару општине нису у реду, а докаже се да општинска власт

није вршила прописе §. 14. закона о сувоземним путовима, поред казне коју изриче надзорна власт по овом закону, оштећена страна може судом тражити од председника општинског суда и кметова накнаду штете.

Члан 95.

Општински суд, као општинска власт, ради ове послове :

1. управља општинским имањем, и дужан је да га попише, премери и убаштини за три године дана, рачунајући од дана кад овај закон ступи у живот; и стара се да се што од тог имања не окрињи, не умањи и не уништи;

2. стара се да се општински приходи уредно и на време прикупљају;

3. води бригу о општинској сиротињи;

4. даје (у договору с одбором) сведочанства о средству, владању и имовном стању својих становника, кад то власт захтева; а сам општински суд, кад то захтевају поједина лица;

5. чува у општинској архиви све општинске службене акте и књиге;

6. издаје сведочанство о томе, да је когод жив, да се налази у општини;

7. прописује са одбором таксе механске и хлебарске односно пића, хране и станове људских и сточних, а које одобрава надлежна надзорна власт;

8. изриче казну губитка плате до 15 дана над општинским службеницима;

9. надзирава над стараоцима који рукују пупилским имањем; па кад опази да стараоци несавесно поступају с пупилама и њиховим имањем, извештава о томе старајељског судију;

10. уверава се, поред онога што надзорна државна власт редовно врши, да ли се протоколи крштених, венчаних и умрлих уредно воде; и

11. потпомаже државне власти при попису становништва, води тачно списак чланова своје општине, списак способних гласача и списак лица која су дужна порезу плаћати.

Општински суд врши и све оне послове, који су му нарочитим законима у надлежност стављени.

Члан 96.

Општински суд за извршење својих наредаба, издатих у границама закона, има права и принудна средства, законом допуштена, употребити према оному, који би му се противио и не би хтео наредбе извршити или испунити; и то ће свакда бити на рачун онога, који није извршио или испунио наредбу општинског суда.

VIII

Општински часници и службеници.

А. Председник и кметови.

Члан 97.

Општински су часници: председник општинског суда, кметови, одборници и заменици; а службеници: остало општинско особље.

Члан 98.

Свака општина има председника и најмање два кмета. У општинама, састављеним из вароши и села или из више села, мора бити онолико кметова, колико је места. Кметови морају бити из места, за које се бирају.

Члан 99.

Председник општине и кметови бирају се на две године, а по истеку тог рока одређује се нов избор; но пређашњи могу бити опет изabrани.

Члан 100.

Председника општинског суда бира свагда општински збор, а и кметове, ако је општина састављена само из вароши или из једног села. Ако је општина састављена из вароши и села или из више села, онда варош, односно свако село, бира кмета из своје средине.

Члан 101.

Председник општинског суда је највиша извршна власт у општини. Он председава у општинском суду, одбору и збору, распоређује рад међу кметове и остале органе општинске, води надзор над њима и чини распоред суђења између кметова.

Распоред кметова за суђење председник чини у почетку године писменим актом.

Члан 102.

Кметови су чланови општинског суда

Члан 103.

За председника општинског суда могу бити изабрани они, који могу бити одборници, ако поред тога имају још и ове услове:

а) у сеоским општинама, да плаћају најмање 25 динара непосредне порезе;

б) у општинама варошким, да су писмени и да плаћају најмање 30 динара непосредне порезе на годину;

в) у Београду и Нишу, да су поред тога свршили факултет или коју вишу стручну школу, или да су били бар 10 година указни државни чиновници у судској или полицијској струци. Изабраног председника у Београду и Нишу потврђује Краљ указом.

За кметове могу бити изабрани у свима општинама, сем Београда, они који могу бити одборници, а у варошима ако су још и писмени.

У Београду два кмета морају бити и правници.

Председник мора имати најмање 30 година, а кметови морају имати најмање 25 година.

Пропис члана 69. овог закона, последњи одељак, важи за председнике и кметове.

Члан 104.

Државни чиновници у пенсији, ако буду изабрани за председника или кметове, могу се овог избора примити без ичијег одобрења.

Члан 105.

Председник општинског суда и кмет могу дати оставку.

Оставка се подноси општинском одбору, који ако је уважи, извештава надзорну власт.

Ако општински одбор поднету оставку не уважи, дотично лице има право жалбе на министра унутрашњих дела, против чијег решења има места жалби Државном Савету (чл. 169. овог закона).

Члан 106.

Председник општинског суда и кметови полажу пред одбором ову заклетву:

„Ја Н. Н. заклињем се јединим Богом, да ћу Краљу и отачаству веран бити; да ћу се Устава и закона земаљских придржавати; да ћу дужност мого звања тачно отправљати и општинске и државне интересе савесно заступати и бранити. Тако ми Бог помогао.“

Ова заклетва, написмено стављена и потписана заклетим лицем и одостоверена свештеником који је заклео, чува се у општинској архиви.

Ову заклетву полажу и деловођа и благајник општинског суда.

Члан 107.

Председник општинског суда врши поглавито ове послове:

1. наређује и оверава издатке општинске, по буџету или решењима одборским.
2. прима и отпушта ниже општинско особље и служитеље;
3. прима и отвара писма упућена на општински суд; прима и саопштава наредбе државне надлежне власти општинском суду, општинском одбору или општинском збору, у колико се то њих тиче, и стара се о тачном и уредном извршењу њиховом;
4. потписује сва писма, која се од стране општинске власти шаљу и издају; чува општински печат;
5. изриче казну затвора од 24 часа, или новчано од 1—10 динара, за непослушност;
6. стара се о извршењу одлука општинског суда, одбора и збора; и
7. дисциплинарно казни, укором или губитком плате до осам дана закључно, кметове и општинске службенике.

Пресуда по тачци 5. извршна је.

Члан 108.

Кметови врше поред послова, које им овај и нарочити закони стављају у дужност, још и ове послове: извршују све наредбе, које добију од општинског суда; старају се, према правилима и добивеним упутствима, да се отклони свака штета и опасност од личности и имања и све што би могло мир и поредак нарушити; казне оне, који се покажу непослушни, било кад они што нареде било кад извршују наредбе општинске власти.

Непослушног може кмет осудити на двадесет и четири часа затвора, или од 1—5 динара новчане казне.

Кметова је пресуда извршна.

Члан 109.

Председник и кметови о свима својим пресудама (члан 107. и 108.) извештавају у року од три дана општински суд, који их одмах уводи у протокол суђења.

В.) Благајник и деловођа.

Члан 110.

Свака општина, која има преко 500 пунолетних грађана, мора имати свога нарочитог благајника, кога бира и отпушта општински одбор, ну који може бити један од изабраних кметова, и који ће као одговорни рачунополагач руководити општинском касом.

У мањим општинама дужност благајника врши један кмет, кога одреди општински одбор.

Правила за вршење ове дужности прописује Главна Контрола.

Члан 111.

Свака општина има једнога или више писара према величини посла у општинском суду. Ако их је више, онда је један међу њима најстарији, и он се зове општински деловођа.

Деловођу и писаре општинског суда бира и отпушта општински суд.

Члан 112.

Деловођа општинског суда мора имати ове услове:

1. да је пунолетан;
2. да ужива сва грађанска права;
3. да није никад осуђиван за злочинства, преступе или иступе учињене из користољубља;
4. да је био најмање годину дана државни чиновник, или три године општински писар; или да је резервни официр или ислужени подофицир,

или да је свршио четири разреда које средње школе, или свршио коју мању стручну школу у положио испит по правилима, која ће прописати министар унутрашњих дела, у року од три месеца од дана кад овај закон ступи у живот.

Члан 113.

Деловођа општинског суда води протокол о радњи општинског суда и одбора, и потписује га заједно с председником општинског суда. Он савставља сва писмена, која се издају или коме шаљу у име општинске власти; израђује решења општинског суда и одбора, и у опште води бригу о целом писмоводству општинском и општинској архиви.

Сва писмена, која се издају у име општинске власти, поред председника, потписује и деловођа или писар, који за њих одговара и криично и грађански заједно с председником.

Члан 114.

Државни чиновници у пенсији могу се примити за деловођу или благајнику општинског, без ичијег одобрења.

В.) Плата општинског особља.

Члан 115.

У општинама до 500 пунолетних грађана зајучно плата председнику општине не може бити мања од 240 динара.

У општинама сеоским преко 500 пунолетних грађана не може бити мања од 360 динара.

У варошким општинама преко 500 пунолетних грађана не може бити мања од 1200 динара.

У Београду председнику општине плата не може бити мања од 9000 динара, а у Нишу мања од 3600 динара на годину.

Члан 116.

Плата општинском деловођи, у општинама до 500 пунолетних грађана, не може бити мања од 360 динара; а у осталим општинама, од 720 динара годишње.

Осталом општинском особљу као и служитељима плату одређује општински одбор, по свом нахођењу.

Г. Одсуства, заступање и смењивање општинског особља.

Члан 117.

Председник, кметови и остали општински службеници не могу се удаљавати из општине без надлежног одобрења.

Председнику општинског суда може дати одсуство: до три дана општински суд, а дуже општински одбор. О одсуству председника извештава се надзорна власт.

Кметовима и осталим општинским службеницима даје одсуство: до пет дана председник општинског суда, до десет дана закључно општински суд, а дуже одсуство даје општински одбор.

Члан 118.

Кмета, кад одсуствује или је спречен, заступа онај кмет, кога одреди председник. А ако кмета нема, онда најстарији одборник.

Општинским службеницима, кад одсуствују или су спречени, одређује заступника председник.

Ономе, који је одређен да заступа у дужности председника или кмета, који је на одсуству или удаљен од дужности, дуже од месец дана, даје се плата онога кога одређени заступа, а за то време не прима своју плату. У случају болести, кад не траје дуже од три месеца, плата се не губи.

Члан 119.

Кад буду председник и сви кметови привремено разрешени од дужности, онда ће до коначног решења овог питања председника и кметове заступати одборници, које општински одбор одреди.

У случају кад имају председник и сви кметови да се бирају, било с тога што је свима истекао рок служења, било што су дали једновремено оставке, или што су од дужности надлежном власту разрешени, па се деси да из ма којих узрока треба и одбор бирати, онда се избор одбора не може вршити пре док се коначно ствар о избору председника и кметова не сврши, осим ако је у питању избор само једног или највише два одборника, па услед тога не би трпела служба — ако би се и пре овога и њихов избор наредио.

Члан 120.

Председник општине и кметови уклањају се са својих положаја:

1. кад одслуже свој рок или даду оставку;
2. кад их надлежна надзорна власт уклони по прописима овога закона;
3. кад општински одбор то реши — чл. 121. овога закона, последњи одељак.

Кад председник и кметови одслуже свој рок или даду оставке, вршиће своју дужност док је не предаду новоизабранима.

Члан 121.

Кад одбор стече уверење, да је председник општинског суда или који кмет неурдан у дужности, или да ради на штету општинских или државних интереса, или се одао порочном животу, или да му је владање у опште такво, да га чини недостојним за његово звање, или да је због болести неспособан за службу, — одбор може предложити збору општинском, да се такав председник или кмет уклони са звања.

Одлука о овоме важи кад је за њу гласало две трећине од целокупног броја одборника.

Ако је председник, или кмет, дошао у такав положај, да нема право гласања на збору, одбор га сам уклања.

IX.

Општинска пошта

Члан 122.

Свака општина где нема државне поштанске станице мора бити у редовном поштанској саобраћају с најближом државном поштанској станицом.

Члан 123.

Поштанску везу с најближом државном поштанској станицом одржавају општинске писмоноше. Они су по потреби коњаници или пешаци и имају нарочити знак на оделу.

Члан 124.

Општинске писмоноше поставља општински суд, а плату им одређује општински одбор.

Члан 125.

Ближа правила о општинским поштама и дужностима општина за одржавање редовнога поштanskог саобраћаја између њих и најближе државне поштанске станице, прописује министар грађевина у договору с министром унутрашњих дела у року од шест месеци од дана кад овај закон ступи у живот.

X

Општински буџет и рачуни.**Члан 126.**

Општински је буџет годишњи прорачун општинских прихода и расхода.

Члан 127.

Општински су приходи:

1. заостали и непокупљени приходи и прирези из ранијих година;
2. уштеде и неупотребљени кредити за минулу годину;
3. приходи од општинских добара, панаћура, такса, разних аренди, интерес од општинског капитала и новчане казне;
4. приход од општинске трошарине, где ове има; и
5. општински прирез, где је овај потребан, а који се разрезује према непосредној порези.

Члан 128.

Општински су расходи ови:

1. неизмирени издаци по буџету за раније године;
2. издаци који по особеним законима долазе на терет општина;
3. издаци на отплату општинских дугова и интереса;
4. издаци на плате општинског особља и служитеља;
5. пореза на општинско имање;
6. издаци на подизање нових и оправку општинских грађевина;
7. трошкови на набавку канцеларијског материјала, огрева и осветљења;
8. кирија за зграде, где општина нема својих;

9. издаци на храну сиротних општинских апсеника;

10. издаци на издржавање и лечење општинске сиротиње и сиротних војника о вежби; и

11. по варошким општинама издаци на осветљење вароши, калдрмишање улица, подизање и одржање паркова, канализацију и нивелацију вароши и снабдевање вароши добром пијаћом водом и томе слично.

Члан 129.

Општински буџет саставља општински суд и подноси га на претрес и решење општинском одбору, бар на два месеца пре почетка рачунске године.

Члан 130.

Ако се у буџету расходи поклапају са приходима, те није потребан никакав прирез, или ако прирез не би био већи: у сеоском од 10%, а у варошком од 15%, непосредне порезе, онда се буџет, пошто га одбор одобри, шаље још на одобрење надзорној државној власти.

Ако надзорна власт учини примедбе на буџет, па их општински одбор не усвоји, он ће дати своје разлоге за то и послати надзорној државној власти, која ће буџет послати на решење министру финансија.

Решење министрово извршно је.

Ако надлежна надзорна власт у року од месец дана, а министар финансија у року од два месеца, од дана пријема буџета не донесе своју одлуку, општински ће буџет важити онако, како га је општински одбор усвојио.

Члан 131.

Ако је за подмирење општинских расхода потребан већи прирез него што га општински одбор може сам одобрити, одбор ће, пошто прегледа

и претресе општински буџет, решити да општински суд сазове општински збор, коме ће изнети на решење потребан прирез.

Ако општински збор не одобри тражени прирез а издаци се, унесени у буџет, не могу подмирити другим путем, нити се по закону смеју изоставити, тражиће се зато одобрење од министра финансија, односно од Државног Савета.

Члан 132.

У свакоме општинском буџету ставиће се и један кредит за подмирење непредвиђених општинских потреба. Из овога се кредита могу подмиравати само непредвиђене општинске потребе, и то само по решењу општинског одбора.

Члан 133.

Из општинске касе могу се чинити само они издаци, који су буџетом предвиђени, или, ако је случај претходног члана, онда по решењу одбора. Издаци, учињени по рачунима преко или ван буџета без надлежног одобрења, сматрају се као злоупотреба, и за штету одговарају руковаоца касе и наредбодавац солидарно.

Члан 134.

У осталом за општински буџет важе прописи закона о окружним, среским и општинским буџетима.

Члан 135.

Председник и благајник дужни су на крају свакога трећег месеца поднети општинском одбору састављен општински рачун о приходу и расходу; а општински је одбор дужан најдаље у року од 10 дана од пријема прегледати и оверити рачун.

Овако прегледане и оверене рачуне општински суд ставља у судници на углед грађанима од

дана прегледа па за 15 дана, и сваки грађанин има права ове рачуне прегледати, и на њих своје примедбе стављати.

Члан 136.

Председник општине с руковаоцем касе на крају рачунске године, а најдаље до 20. јануара нове године у сеоским, а до краја фебруара у варошким општинама, дужни су све општинске рачуне саставити и општинском одбору на преглед поднети, који ће их најдаље за 20 дана прегледати.

Ако председник и благајник не би у овом року саставили рачуне, или их не би поднели на преглед одбору, онда ће општински одбор тражити од Главне Контроле да одреди стручно лице за склоп ових рачуна о трошку одговорних рачунополагача.

Члан 137.

Ако би председник и благајник саставили општинске рачуне и поднели их на преглед одбору, а овај их не би у остављеном року прегледао, надзорна ће власт по достави рачунополагача или којег грађанина урадити шта треба, да овај преглед изврши лице, које Главна Контрола одреди, на трошак одговорних одборника.

Члан 138.

С рачунима, прегледаним од стране одбора општинског, поступа се по одредбама закона о окружним, среским и општинским буџетима.

Нађе ли пак општински одбор у рачунима неправилности, он тражи од рачунополагача потребна објашњења, па, ако се и њима не задовољи, доставља ствар са својим мишљењем државној надзорној власти, која ће их у року од 10 дана послати Главној Контроли.

Члан 139.

Благајник је дужан предати новоме рачуно-полагачу, најдаље за 15 дана од дана наредбе о предаји, рачуне, књиге, новац и све чиме је руковао по три извода, од којих ће један остати у општинској архиви, а по један добити председник и благајник.

Члан 140.

Сви новчани акти, новчани документи, тапије од општинског имања, као и новац, морају се чувати у општинској каси.

XI

Надзор државне власти.

Члан 141.

Врховна надзорна власт над општинама је министар унутрашњих дела, а непосредна надзорна власт над општинама окружних варопи је окружно начелство, а над општинама по срезовима срески начелник.

Над општином београдском непосредна надзорна власт је министар унутрашњих дела.

Члан 142.

Државни се надзор простире на све послове општинске власти, који превазилазе самоуправни делокруг њен, а тичу се среза, округа и државе и на тачно вршење свију законских прописа и законских наредба државних власти, у колико их општинске власти имају да примењују.

Члан 143.

Надзор над општинама врши државна власт по прописима овог закона.

Од овога надзора изузета је чисто судска власт општинских судова, о чему постоје особена законска наређења.

Члан 144.

Државна надзорна власт може присуствовати општинском збору, али нема право да се меша у рад збора. Но ако би се на збору десили метеж и туча који председник збора не би хтео или могао да утиша, а не би хтео ни распустити збор, — одређени чиновник има права да збор распусти.

Орган власти, који је збору присуствовао, дужан је о радњи збора поднети извештај свом старешини.

Председник општинског суда дужан је увек надзорну власт известити о дану сазива збора и о предметима, који се на збору имају решавати, а тако исто и о свима решењима збора у року од два дана.

Члан 145.

Државна надзорна власт има права опоминјати и упућивати општинску власт на тачно и законским прописима саобразно вршење послова, и издавати јој у границама закона потребна упушта.

Исто тако државна надзорна власт има право казнити органе општинске власти по прописима овога закона.

Члан 146.

У хитним случајевима, који одлагања не трпе а тичу се државних послова или интереса, а нарочито реда и личне и имовне безбедности, ако председник, кметови и благајник не би хтели извршили што им је у дужности, или би оклевали с извршењем, надзорна државна власт може на рачун одговорних лица одредити свога чиновника, који ће тај посао урадити и његове су наредбе за тај случај обавезне за општину.

Трошак тиме учињени наплаћује се од одговорних лица, пошто рачун о томе прегледа и одобри министар унутрашњих дела, ако нађе да је поступак државне власти уместан.

Члан 147.

Ако председник и кметови не би хтели да врше своју дужност или би радили супрот државним интересима, министар унутрашњих дела, на захтев надлежне надзорне власти, може их својим писменим решењем, пошто претходно од њих узме реч, привремено уклонити са звања.

Председник и кметови, који су овако уклоњени са звања, имају права жалити се Државном Савету у року од 15 дана. Државни Савет решава по таквој жалби као о хитном предмету. Ако Државни Савет нађе да уклањање са звања није на закону основано, уклоњеног председника и кметове враћа државна власт на своју дужност. У противном случају, она их дефинитивно разрешује од дужности. Одбор општински дужан је тада наредити нов избор, најдаље у року од 15 дана, рачунајући од дана решења саветског.

Привремено уклоњене председника и кметове замењују у њиховој дужности чланови општинског одбора, које одбор изабере, све док се нов председник и нови кметови не изаберу.

Министар је дужан у року за три дана по слати акте Државном Савету по његову тражењу.

Члан 148.

Ако општински одборници и њихови заменици не хтедну вршити своју дужност, или би радили супрот државним интересима, министар унутрашњих дела, на представку надлежне надзорне власти, може тражити од Државног Савета да се, било поједини одборници или заменици, било читав одбор, разреше од дужности. Државни Савет решава о том као о хитном предмету.

Ако државни Савет изрече разрешење, нов избор мора извршити најдаље у року од 15 дана, рачунајући од решења саветског.

Разрешени одбор или одборници или заменици врше своју дужност и даље док се нов избор не изврши.

Рокови и дужности важе као и код члана 147. овог закона.

Члан 149.

У Београду и Нишу председник се разрешава у поменутим случајевима, по образложеном решењу Министарског Савета, увек Краљевим указом на предлог министра унутрашњих дела.

За остале општинске часнике важе прописи члана 146. и 147. овог закона.

Члан 150.

Лица, разрешена од дужности, по пропису члана 147. 148. и 149. овог закона, не могу бити поново бирана за две године од дана разрешења. Ако би у том времену поново била изабрана, тај избор неће вредети.

Члан 151.

Ако збор неће, ма из ког узрока, да бира председника општинског суда, онда општински одбор одређује једнога од чланова суда да врши дужност председника до избора. Ако ни одређени члан неће да врши ову дужност, онда ће је вршити по годинама најстарији одборник све дотле, док збор редовним путем не изврши избор. Ако се ни он не би хтео примити вршења те дужности, онда надзорна власт одређује лице из до-тичне општине које ће вршити дужност председника. Ну одређено лице мора имати сва својства, која се овим законом траже за општинске председнике.

Члан 152.

Непосредна надзорна власт задржаће од извршења оне одлуке збора, одбора или општинског суда, које би биле противне законима и законским уредбама, образложеним решењем и с поизвом на прописе законске. Ну ако би се овим одлукама збора, одбора или суда општинског вређали само интереси или права појединача, онда их може надзорна власт на показани начин задржати од извршења само по њиховој жалби, у законом року поднесеној.

По жалбама ове врсте непосредна надзорна власт дужна је донети своју одлуку у року од петнаест дана, од дана пријема жалбе.

Ако је задржана одлука збора, надзорна власт шаље по службеној дужности ствар министру унутрашњих дела, у року од 5 дана, који или поништава одлуку надзорне власти или спроводи ствар на решавање Државном Савету.

Закључци и одлуке општинског збора, одбора или суда извршни су, ако државна власт, најдаље за 15 дана од дана пријема закључка или одлуке, ствар не реши и општински суд не извести.

Члан 153.

Радња збора не може се поништити само с тога што су на збору гласали они који немају право гласа, ако њихов глас није од утицаја на резултат гласања.

Члан 154.

Непосредна надзорна власт може у свако доба прегледати рад, касу и рачуне општинског суда, а дужна је то свагда учинити, кад то затражи који кмет или најмање три општинска одборника, или најмање 20 грађана који имају право гласања, а докажу вероватноћу да ће се прегледом изнаћи злоупотребе.

Кад се преглед врши по захтеву грађана, онда ће прегледу присуствовати и два грађанина, које изберу они што су преглед тражили.

Трошак око тога учињени плаћа руковаљац касе, ако се прегледом каква злоупотреба нађе; а кад су преглед тражили грађани, кад се не нађе кривица, трошак ће они платити.

О прегледу ће се начинити записник, који ће потписати сва лица која су прегледу била присутна.

У записнику ће се забележити је ли све у реду; а ако није, због чега и шта није у реду.

Осим тога у записнику ће се забележити, ако је све у реду нађено, да ли је било основане сумње за неправилности или злоупотребе.

Записник ће се одмах завести у деловодни општински протокол и чувати у архиви дотичне општине.

Члан 155.

Ако општински одбор, ни на поновну писмену опомену општинског суда или надзорне власти, неће да реши предмет који су му упутили општински суд или надзорна власт, а он је за то био надлежан, надзорна ће власт тај предмет упутити на решење надлежном министру, противу чијег решења има места жалби Државном Савету.

Члан 156.

Све одлуке надзорних власти, донете по овом закону, морају бити образложене и основане на законским прописима.

XII.

Казне.

Члан 157.

Да се казне губитком плате до месец дана:

1. председник и деловођа, ако у случајевима члана 34. не би сазвали општински збор на време;

2. ако не би до остављеног рока чланом 21. овога закона саставили гласачке спискове или би спискови били неисправни;

3. председник и благајник, ако у остављеном року чл. 129. не би саставили и одбору поднели на претрес општински буџет;

4. ако у остављеном року (члан 135. и 136.) не би саставили и одбору поднели на преглед општинске рачуне.

Члан 158.

Да се казне опоменом, а у тежим случајевима губитком плате до 15 дана: председник, кметови и деловођа, ако не би у остављеном року извршили ма какву наредбу државних власти на закону основану, а коју су били дужни извршити, или би показали неуредност или немарљивост у извршењу закона или законских наредаба државних власти. Овим се не мењају прописи других закона по којима би они имали да раде и да одговарају.

Члан 159.

Да се казне са 50 до 150 динара: председник и чланови гласачког одбора, који не би хтели потписати записник о раду на општинском збору, или би без оправданих разлога напустили рад.

Члан 160.

Да се казне: у сеоским општинама од 50 до 100 динара, а у варошким са 100 до 300 динара, они који су изабрани за општинске одборнике или заменике, па се не би хтели тих дужности примити, и после одлуке одбора којом је њихова молба о непримању одбијена

Члан 161.

Ако општински одбор не би у остављеном року (чл. 135. и 137.) прегледао општинске рачуне, да се одговорни одборници казне са по 50 до 150 динара.

Члан 162.

Да се казне са 20 до 150 динара одговорни одборници или заменици у случају члана 155. овога закона.

Члан 163.

Који одборник или заменик не оправда свој изостанак од седнице одборске, казниће се: у сеоским општинама од 2 до 5 динара, а у варошким од 4 до 15 динара.

Исто ће се тако казнити и онај одборник, који оде из седнице пре свршетка, а не оправда се.

Члан 164.

Да се казни са 50 до 150 динара новчано, или затвором од 5 до 15 дана, онај који дође на збор с оружјем или оруђем употребљивим за бој.

Члан 165.

Сваки орган општинске власти, који пропусти или одрече што учинити, што му овај или други који закон ставља у дужност, или спречи кога да се користи правом, које му овај закон даје, или му повреди какво право, — казниће се новчано од 10 до 100 динара, ако овим законом није за то прописана нарочита казна.

Члан 166.

Они, који насиљем или претњом спрече једнога или више грађана да употребе своје гласачко право, казниће се са 50 до 100 динара.

Члан 167.

Ко на општинском збору намерно повреди, уништи или однесе ма какву исправу о изборима, казниће се са 150 до 300 динара, или затвором од 15 до 30 дана.

Члан 168.

Казне, по тач. 2. чл. 157. и казне по чл. 159., 165. и 166. овог закона, изриче надлежан првостепени суд, по тужби приватнога лица или надзорне власти.

Казне по чл. 160. и 163. изриче општински одбор.

Све остале казне, предвиђене овим законом, изриче надлежна надзорна власт.

Све казне, осим оних које изриче првостепени суд, изричу се по службеној дужности, или по тужби приватних лица.

Све казне, које по овом закону изричу државне власти, изричу се у корист државне касе; а оне, које изричу општинске власти, изричу се у корист општинске касе.

XIII

Жалбе и рокови.

Члан 169.

Жалбе противу решења и одлука надзорне власти изјављују се Државном Савету, осим случајева где је изречно овим законом друкчије наређено.

Жалбе противу решења председника или општинског суда или одбора, којима се изричу казне над општинским часничима или одборничима и службеницима, изјављују се надзорној власти.

Жалбе противу избора општинских часника, као и противу сваке неправилности у зборској радњи, изјављују се Државном Савету.

Члан 170.

Све жалбе по овом закону изјављују се у року од пет дана од дана саопштења одлуке или наредбе, а противу радње општинског збора од дана кад је био збор.

Дан саопштења или дан збора не рачуна се у рок.

Ако последњи дан одређеног рока пада у празник, жалба се може поднети првог дана после празника.

Члан 171.

Жалба се предаје непосредно вишој власти или оној власти, противу чије се одлуке жалба изјављује.

Жалба се предаје лично или преко поште.

Жалба, предата пошти на повратни рецепис, сматра се као да је предата самој надлежној власти.

Члан 172.

Кад надлежна власт не донесе по жалби у законом року одлуку по овом закону, сматра се да је жалитељ одбијен, и он тим самим добива право жалбе вишој надлежној власти, ако није за који случај овим законом друкчије наређено.

Надлежна виша власт извидеће: постоји ли навод жалиочев да није примио решење ниже власти, па кад се о томе увери, узеће у разматрање и решење саму ствар.

XIV.

Закључна наређења.

Члан 173.

Избори председника општинског суда и кметова вршиће се редовно у општинама месеца децембра, у прву недељу по Светом Николи; а избори општинских одборника и заменика, у другу недељу по Светом Николи.

Ако се за време трајања дужности председника суда, кметова, одборника или заменика неко место упразни и нов избор на упражњено место изврши, онда овим новим општинским часницима дужност траје до првих редовних избора.

Члан 174.

Све несклопљене општинске рачуне из прошлих година, како касене тако и остале, дужни су рачунополагачи од тих година склопити и одбору на одобрење поднети, па их свршене на разгруписане општине поделити. Ово ће дужни бити извршити за два месеца, од кад овај закон ступи у живот.

Склапање рачуна ни у ком случају не може задржати разгруписавање и спајање нових општина.

Члан 175.

Ако рачунополагачи тих општина рачуне не склопе у одређеном року, или их склопе па их одбор не прими као исправне, — поступиће се по овом закону.

Члан 176.

Ако општински суд у року, који је одређен чланом 95. тач. 1. овог закона, не попише, пре-мери и убаштини општинско и сеоско имање, онда ће то извршити надлежна надзорна власт о трошку општине у року од три године.

Члан 177.

Свака општина, најдаје за три године, дужна је саградити зграде, предвиђене у члану 14. овог закона; а у року од шест месеци, набавити касу за општинску благајницу. Ако ово не учини у томе року, зграде ће подићи и касу набавити надзорна власт о трошку дотичне општине.

Члан 178.

Правила о деловодству, писмоводству и уређењу архиве општинске прописаће министар унутрашњих дела у року од шест месеца од дана кад се овај закон обнародује.

XV

Прелазна наређења.

Члан 179.

Општине, које се затеку кад овај закон ступи у живот, остају и даље, док се по прописима овога закона не споје или не раздвоје.

Члан 180.

Први избори председника општинских судова, кметова, одборника и заменика извршиће се по овоме закону у свима општинама, у року од три месеца од дана кад се овај закон буде обнародовао, и вредиће за председнике и кметове до прве недеље по Светом Николи 1904.; за половину одборника и заменика до друге недеље по Светом Николи 1903. године, а за другу половину одборника и заменика до друге недеље по Светом Николи 1904. године.

Члан 181.

За ове прве изборе садањи општински одбори изабраће из своје средине једног писменог одборника за председника и четири писмена лица из општине, која имају право гласања на општинском збору, за чланове гласачког одбора.

Члан 182.

Закон овај ступа у живот од дана кад га Краљ потпише, а обавезну силу добива кад се обнародује у службеним новинама, и од тада пре-

стаје важити закон о устројству општина и општинских власти од 24. марта 1866. године са свима његовим изменама и допунама.

Препоручујемо Нашем Министру Унутрашњих Дела, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његову старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

21. марта 1902. год.
у Београду.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,

Драг. Стаменковић С. Р.

Председник
Министарског Савета,
Министар Иностраних Дела,
Д-р. Мих. В. Вујић С. Р.

Министар грађевина,
П. Велимировић С. Р.

Министар народне привреде,
Д-р. М. Ђ. Миловановић С. Р.

Министар финансија,
Д-р. М. М. Поповић С. Р.

Министар унутрашњих дела,
Н. Д. Стевановић С. Р.

Министар правде,
Драг. Стаменковић С. Р.

Заступник
министра просв. и цркв. послова,
Министар правде,

Драг. Стаменковић С. Р.

Министар војни,
Почасни ађутант Њ. В. Краља,
генералштабни потпуковник,

В. Антонић С. Р.

Ф. б.,
38779